Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

Aktualitātes IKT resursu attīstības plānošanā, izvērtēšanā un uzraudzībā

Jaunie Ministru kabineta 2026. gada 22. septembra noteikumi Nr. 581
«**Valsts digitālās pārvaldes IKT resursu attīstības kārtība**»

M. Balode, IKT pārvaldības un arhitektūras nodaļas vadītāja, VARAM

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

KONTEKSTS

Viena kārtība visam IKT resursu dzīves ciklam

No arhitektūras plānošanas līdz likvidācijai – vienos noteikumos. Aizstāj MK noteikumus Nr. 367 un Nr. 368 (2023. gada 4. jūlijs).

- Nosaka **IKT resursu attīstības plānošanu, sākotnējo pamatošanu,** izvērtēšanu, īstenošanas uzraudzību un likvidēšanu, kā arī institūciju kompetenci
- Piemēro **neatkarīgi no finansējuma avota**
- **Nepiemēro klasificētās informācijas apstrādei** (valsts noslēpums, NATO, ES)

22.09.2026.	MK pieņem noteikumus Nr. 581
29.09.2026.	MK pieņem zināšanai informatīvo ziņojumu 26-TA-1866
01.10.2026.	Publicēti „Latvijas Vēstnesī”
02.10.2026.	Stājas spēkā

- **Attiecas uz:**
  - tiešās valsts pārvaldes iestādēm,
  - valsts institūcijām, kas nav Ministru kabineta padotībā,
  - atvasinātām publiskām personām un to iestādēm, tiesu iestādēm, prokuratūru, kā arī privātpersonām, kurām deleģēts valsts pārvaldes uzdevums, ciktāl tās šā uzdevuma izpildei izmanto IKT resursus

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

KAS MAINĀS

Četras lietas, kas skar katru iestādi

1

Klasifikācija pirms lēmuma

Iestāde nosaka: uzturēšana, pilnveidošana, jauna attīstība, stratēģiska aktivitāte vai likvidēšana.
Šaubu gadījumā - konsultācija ar VARAM. **22. punkts**

2

VIRSIS – vienots reģistrs

Uzturēšanai - viens ieraksts par katru IKT resursu. Attīstības aktivitātes reģistrē pirms īstenošanas, arī 1. līmeni. ID lieto budžetā, iepirkumā un līgumos. **23.-25., 28. punkts**

3

Proporcionāla izvērtēšana

Trīs līmeņi pēc investīciju apmēra. Lietderības pamatojums pēc 2. pielikuma un VARAM vienots atzinums – tikai 2. un 3. līmenim. **30.-46. punkts**

4

Kumulatīvā uzskaite

Viena IKT resursa saistītos ieguldījumus summē neatkarīgi no finansējuma avota, iepirkumu, līgumu vai pasūtījumu skaita. **2., 30.-31. punkts**

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

IZVĒRTĒŠANAS LĪMEŅI

Jo lielāka investīcija, jo plašāks izvērtējums

Līmenis	Investīcijas 3 gados, bez PVN	Kas lemj	Atzinuma termiņš
1. līmenis	< 140 000 EUR	Atbildīgās institūcijas vadītājs	-
2. līmenis	140 000 – 3 000 000 EUR	«IKT būvvaldes» vienots atzinums	25 darbdienas
3. līmenis	> 3 000 000 EUR vai stratēģiska aktivitāte	«IKT būvvaldes» vienots atzinums + Valsts digitālo investīciju komisijas atzinums	40 darbdienas

NB!

- **Iepirkums** 2. un 3. līmenim - tikai pēc saskaņošanas; atzinumā var atļaut sākt agrāk (46.3., 49. p.)
- **Papildinformācija** aptur termiņu ne ilgāk kā uz 10 darbdienām (44. p.)
- **Atkārtoti vērtē**, ja izmaksas +20 %, būtiski mainās saturs vai līmenis (47. p.)

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

PROCESS

Aktivitātes ceļš no ieceres līdz rezultātam

Pamatā - saskaņota **jomas arhitektūra** *(vismaz 3 gadi)*

Ja aktivitāte tajā nav paredzēta, jomas arhitektūra ir jāaktualizē un jāiesniedz pieteikums VARAM; forums izskata mēneša laikā (18. p.). Termiņkritiskām vai jau finansētām aktivitātēm – paralēli (16. p.)

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

Vidēja termiņa plānošana (jomu arhitektūras) kā sistēmiskas attīstības plānošanas pamats

Pārvaldība un izstrāde

- VARAM ar vadītāju forumu uztur jomu sarakstu un vadošās institūcijas
- Vadošā institūcija izstrādā arhitektūru vismaz 3 gadiem
- Saskaņo vadītāju forumā – pamats investīciju plānošanai
- Aktualizē reizi gadā un pēc būtiskām izmaiņām

Arhitektūras saturs

- Jomas mērķi, procesi, pakalpojumi un lietotāju vajadzības
- Esošie IKT resursi, dati un savstarpējās atkarības
- Mērķa procesi, datu plūsmas, koplietošanas komponentes
- Mantoto resursu un nepārtrauktības riski
- Attīstības, modernizācijas un likvidēšanas aktivitātes
- Investīciju vajadzība, kapacitāte un sagaidāmie ieguvumi

Vidējā termiņa IT un biznesa plānošanas pamats, kas sadala organizācijas darbību un sistēmas loģiskos, patstāvīgos apgabalos jeb jomās. Šī pieeja nodrošina, ka tehnoloģiju attīstība tieši atbilst iestādes mērķiem un struktūrai.
Tā nodrošina, ka valsts iestāžu IKT sistēmas netiek veidotas izolēti, bet gan integrēti un saskaņā ar Eiropas Savietojamības ietvaru (EIF).

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

Daļēji centralizēts pārvaldības modelis

Nozares ministrija / institūcija

- identificē biznesa vajadzības un nosaka IKT prioritātes
- nodrošina sākotnējo lietderības un efektivitātes izvērtējumu
- norīko atbildīgo institūciju
- plāno finansējumu un dzīves cikla izmaksas
- atbild par rezultātu un ieguvumu sasniegšanu

VARAM + IKT būvvalde

- pārvalda valsts arhitektūru un horizontālos principus
- uztur vienotu IKT investīciju portfeli
- izstrādā izvērtēšanas metodiku
- verificē 2. un 3. līmeņa aktivitāšu atbilstību
- nodrošina uz riskiem balstītu uzraudzību

Valsts digitālo investīciju komisija

- izskata 3. līmeņa un stratēģiskās aktivitātes
- vērtē prioritāti kopējā investīciju portfelī
- sniedz atzinumu pirms finansēšanas lēmuma
- eksperti no 7 jomām, t. sk. kiberdrošības un datu pārvaldības
- sekretariātu nodrošina VARAM

Nozares biznesa atbildība ir nodalīta no valsts līmeņa arhitektūras, investīciju portfeļa un risku pārraudzības.

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

PĀREJAS PERIODS

Kas notiek līdz 2026. gada 2. novembrim un pēc tam

02.10.2026.	**Noteikumi stājas spēkā** Jaunām aktivitātēm piemēro jauno kārtību.
līdz 02.11.2026.	**Darbojas FM moratorija grupa** Izvērtē IKT iepirkumus virs 140 000 EUR (Ministru prezidenta rezolūcija).
no 02.11.2026.	**Tikai MK noteikumu Nr. 581 kārtība** 2. un 3. līmeņa IKT iepirkumi – tikai ar IKT būvvaldē saskaņotu lietderību; 1. līmenim – ar iestādes vadītāja apstiprinājumu.
01.12.2026.	**Komisija un vadlīnijas** Sāk darbu Valsts digitālo investīciju komisija; vadlīnijas VIRSIS (61.-62.p.).
02.01.2027.	**Pārejas termiņa beigas** Aktivitātēm, kurām lēmums vai iepirkuma sagatavošana uzsākta pirms 02.10.2026. (60.p.).

NB! Aktivitātēm, kas saskaņotas pēc MK noteikumiem Nr. 368, turpina iepriekšējo kārtību, bet VIRSIS aktualizēšana un uzraudzība – pēc jaunajiem noteikumiem.

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

PRAKTISKI PIEMĒRI

Uzturēšana vai attīstības aktivitāte?

Servera rezerves daļas, 1 000 EUR

Uzturēšanas darbība. VIRSIS jābūt reģistrētai uzturēšanas darbībai attiecīgajam IKT resursam; iepirkumā norāda uzturēšanas darbības ID. Pamatojums un izvērtēšana nav vajadzīgi.

5.6., 23. punkts

Platformas uzturēšanas pakalpojums, 7 000 EUR

Uzturēšana, ja nerada būtisku jaunu funkcionalitāti un nemaina arhitektūru. Ja ietver arhitektūru mainošus uzlabojumus – **1. līmeņa pilnveidošana**: reģistrē VIRSIS, apstiprina vadītājs pirms īstenošanas.

5.6.-5.7., 24., 34. punkts

Praktisks kritērijs

Vai mainās arhitektūra, funkcionalitāte (būtiski) vai lietotāju loks?
Nē – uzturēšana. **Jā** – pilnveidošana vai jauna attīstība.

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

IEBILDUMI UN PRIEKŠLIKUMI

Izvērtēšana turpinās – piemērošana neapstājas

409

saņemti (260 iebildumi, 149 priekšlikumi) no 33 institūcijām

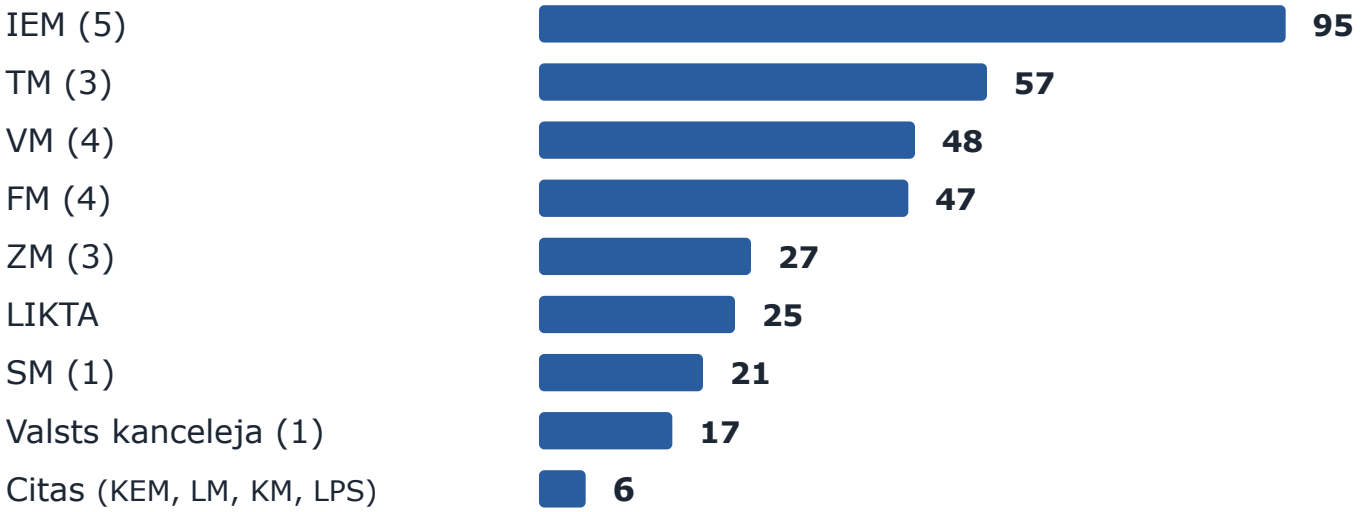
66

iestrādāti noteikumos (40 iebildumi, 26 priekšlikumi) no 6 institūcijām – EM (3), KNAB, RAKUS, LTRK

343

analīzē (220 iebildumi, 123 priekšlikumi) no 27 institūcijām

Analīzē esošie iebildumi/priekšlikumi SADALĪJUMĀ PA INSTITŪCIJĀM

BIEŽĀKĀS TĒMAS

- Izvērtēšanas process un termiņi (79)
- Termini un definīcijas (39)
- 2. pielikums (28)
- Jomas arhitektūra (22)
- Līmeņi un summēšana (16)
- VIRSIS un reģistrācija (15)

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

TURPMĀKĀ RĪCĪBA

Trīs ceļi analīzē esošajiem iebildumiem

Jau risināts galīgajā redakcijā

- Paralēla izvērtēšana termiņkritiskām aktivitātēm (16.p.)
- Iepirkums pirms galīgās saskaņošanas (46.3., 49.p.)
- Obligātie drošības atjauninājumi – uzturēšana (5.6.p.)
- Iekārtas ar iebūvētu programmatūru – ārpus tvēruma (5.1.p.)
- Komisijas neatkarības garantijas (11.p.)

Skaidrosim vadlīnijās - 01.12.2026

- Uzturēšana vai pilnveidošana, licenču abonementi
- Kumulatīvās uzskaites kritēriji, resursa granularitāte
- Nemonetāri ieguvumi 2. pielikumā
- Kur atrast koplietošanas resursus
- Pāreja no 1. uz 2. līmeni

Izvērtēsim grozījumu nepieciešamību

- Neatliekama rīcība kiberincidentos un kritiskajā infrastruktūrā
- Pirmkoda publicēšanas izņēmumi drošības sistēmām
- Sensitīvas informācijas aizsardzība VIRSIS
- Stratēģiskās aktivitātes kritēriji
- Sliekšņu vērtības

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

ATBALSTS IESTĀDĒM

Kur saņemt skaidrojumus?

Vadlīnijas VIRSIS

Reģistrēšanas un saskaņošanas vadlīnijas, metodiskie norādījumi 2.pielikuma aizpildīšanai

līdz 01.12.2026. (62.p.)

BUJ / Wiki

Iestāžu jautājumi un VARAM atbildes vienuviet, ar praktiskiem piemēriem, arī nozaru specifiskiem

ŠEIT

Konsultācijas

Ja ir šaubas par klasifikāciju vai līmeni – jautājiet pirms lēmuma

IKTattistiba@varam.gov.lv

(22.p.)

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

LŪGUMS IEVĒROT

Nākamie soļi kopā

1

Pirms IKT iepirkuma pēc 02.11.2026.

Pārbaudiet, vai aktivitāte reģistrēta VIRSIS un tās lietderība ir saskaņota

2

Jomu saraksts

Ja nepieciešamas izmaiņas jomās vai vadošajās institūcijās, tās izskatīsim forumā (12.-13.p.)

3

Jomu arhitektūras

Ministrijām un Valsts kancelejai pārskatīt un aktualizēt līdz 01.01.2027. (MK prot. 2.3. p.)

4

Konkrēti gadījumi

Sūtiet tos VARAM – tie kļūs par vadlīniju piemēriem

Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija

Paldies

Jautājumi un konkrēti gadījumi: **IKTattistiba@varam.gov.lv**

MK noteikumi Nr. 581: https://likumi.lv/ta/id/371258

BUJ: https://www.varam.gov.lv/lv/valsts-digitalas-parvaldes-ikt-resursu-attistiba